

تاثیر آلودگی بصری شهری بر نشاط اجتماعی و سرزندگی مردم شهر ستان نطنز در سال ۱۳۹۷

عباس حدادپور^۱: دکترای عمومی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

asigoodarzi@gmail.com

محمد آقابابایی: کارشناس ارشد روانشناسی، معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی، اصفهان، ایران.

Niaz_2000@yahoo.com

ابراهیم ماهیان: دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی نطنز، اصفهان، ایران.

Ebrahimmahian@yahoo.com

آسیه گودرزی: کارشناس ارشد فیزیولوژی ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، اصفهان، ایران.

Asogoodarzi2@gmail.com

آصفه حدادپور: دانشجوی دکترای مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

a_hadadpoor@gmail.com

چکیده

هدف این تحقیق بررسی تاثیر میزان آلودگی بصری بر میزان کارایی فردی، عصبانیت، منفی‌گرایی و افسردگی مردم شهر نطنز در سال ۱۳۹۷ می‌باشد. جامعه آماری کل جمعیت شهرستان نطنز بوده و برای انتخاب نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شده است. حجم نمونه مورد نیاز پژوهش با توجه فرمول کوکران ۲۶۲ نفر تعیین گردید. به منظور جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردیده است. برای طراحی پرسشنامه از طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت استفاده گردیده است، روایی یا اعتبار محتوای پرسشنامه توسط تعدادی از خبرگان در این حوزه مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پژوهش نیز با استفاده از آزمون کرونباخ بررسی شد. روش انجام تحقیق حاضر به صورت توصیفی-پیمایشی بوده‌است و آزمون فرضیه‌ها با استفاده از روش تی یک طرفه و نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ صورت گرفته‌است. نتایج تحقیق تاثیر معنی‌داری را در آلودگی بصری بر میزان عصبانیت و کارایی فردی نشان نداد ($p \geq 0.05$). اما با توجه به آنالیز داده‌ها تفاوت معناداری بین تاثیر آلودگی بصری بر منفی‌گرایی و میزان افسردگی مردم شهر نطنز مشاهده گردید ($p \leq 0.05$). به طور کلی با توجه به معنادار بودن رابطه منفی‌گرایی و افسردگی و میزان آلودگی بصری، خلق فضاهای شهری با کیفیت، جذاب، زیبا و سرزنده که شهروندان از بودن در آن احساس لذت و تعلق کنند و هویت فرهنگی و شهری خود را در آن بازیافته و نشاط و سرزندگی را در تمام ابعاد فضاهای شهری حس نمایند، پیشنهاد می‌شود.

کلیدواژه‌ها: آلودگی بصری، نشاط اجتماعی، سرزندگی، شهر نطنز.

^۱. نویسنده مسئول

مقدمه

احساس آرامش خاطر، نشاط و وجود حس سرزندگی یکی از نیازهای روحی انسان است و یکی از مهم‌ترین مولفه‌های تاثیرگذار بر این احساس، کیفیت فضا و محیط پیرامون افراد است. عدم انسجام نماهای شهری و آلودگی‌های بصری ناشی از آنها موجب آشفتگی و اغتشاش در ذهن شهروندان شده و حس عدم رضایت و عدم دلبستگی در فرد ایجاد می‌کند، چرا که شکل و منظر شهرها در معرض دید مستمر مردم قرار دارد و بیش از هر چیز دیگر از طریق دید بر روحیه آنها تاثیر می‌گذارد (المیرا و وحید).

رشد سریع شهرنشینی و به دنبال آن افزایش شهرسازی مشکلات آلودگی بصری را نمایان نموده است. به شکل خلاصه وجود عناصر بصری ناهمگون با محیط پیرامون و یا انباشت زیادی از علامت‌های بصری را آلودگی بصری می‌نامند. بیلوردها، تخریب‌های طبیعی، دکل‌های فشار قوی برق، نوشته‌های ناهنجار روی دیوارها، برجسب‌های تبلیغی روی درب منازل، تابلوها، علائم راهنمایی و رانندگی، هارمونی معماری و ... نمونه‌هایی از آلودگی بصری محسوب می‌شوند. در این میان ساختمان‌های ناموزون، سرعت‌گیرهای متعدد، تابلوهای راهنمای شهری، دیوارهای خط‌خطی، تابلوهای تبلیغاتی ناهماهنگ، پیکر دود گرفته‌ی شهر با انبوهی از رنگ‌های خاکستری و صدها منظره‌ی ناخوشایند از جمله صحنه‌هایی است که هر روزه در شهر با آن روبرو می‌شویم. توسعه جوامع امروزی و گسترش دنیای مدرن با اینکه از بسیاری جهات سبب بهبود کیفیت زندگی بشری شده، اما در عین حال پا نهادن به دنیای مدرنیته معضلات گوناگونی را نیز برای مردمان امروزی بدنبال داشته‌است. معضلاتی که موجب بروز تأثیرات منفی بسیاری بر سلامت جسمی و روحی شهروندان گردیده‌است. انواع آلودگی‌ها همچون آلودگی محیط زیست، آلودگی صوتی و آلودگی بصری از جمله این پیامدها هستند که به سبب ایجاد آسیب‌های روحی، بر رفتار و سرزندگی شهروندان اثرات سوء بسیاری گذاشته‌اند. سرزندگی به تمامی افعال انسانی که در راستای برآوردن یکی از نیازهای شخص از جمله کیفیت محل زندگی انجام می‌گیرند، گفته می‌شود (زولاس و جیمز، ۲۰۰۴؛ باقری و عظمتی، ۲۰۰۹).

رفاه عمومی بصری، کاهش ناهمگونی بصری و ساماندهی گرافیک شهری و هنر بصری و مصون ماندن افراد اجتماع از مضرات روانی ناشی از اغتشاشات بصری در محیط زندگی؛ یکی از مهم‌ترین عوامل سازنده کیفیت مطلوب فضای شهری است و گرایش شهروندان به فضاهای شهری در گرو کیفیت فضای شهری، تعامل و ارتباطات اجتماعی - روانی ناشی از تأثیرات زیباشناختی است. لذا باید در طراحی و برنامه‌ریزی فضاهای شهری جذاب و زیبا به ارتقاء سطح کیفی سیما و منظر آن در ابعاد فیزیکی و انسانی توجه توأمان شود. بنابراین سرزندگی را میتوان در فضاهای شهری با هویت، با کیفیت، جذاب و زیبا جستجو کرد که ردپای آن را در عناصری هم چون نظم، رنگ، تنوع، هویت، انسان مداری، خوانایی، رنگ تعلق، غنای حسی، امنیت و غیره یافت (طیبیان و موسوی، ۲۰۱۷).

مطالعات نشان میدهند که گذراندن اوقات در محیط‌های طبیعی میتواند در افراد احساس سرزندگی ایجاد کند و سطح انرژی را افزایش دهد و منجر به ارتقاء سطح عملکردی آنها شود. سیمای سرزمین به عنوان یکی از منابع طبیعی مهم، از نظر اجتماعی و اکولوژیکی حائز اهمیت فراوانی است که بر وضعیت روحی و ذهنی افراد به طور فراوانی اثر میگذارد (احمدی میرقاند و همکاران، ۲۰۱۶؛ لاریجانیو همکاران، ۲۰۱۴). این در حالی است که حضور عناصر انسان ساخت در محیط‌های بکر و دست نخورده، جایی که انسان برای دور شدن از ازدحام شهری به آن پناه می‌برد، سبب ایجاد آلودگی بصری میشود. لذا با توجه به مطالعات گذشته میتوان بیان کرد محیط زندگی با کیفیت و تمیز بودن و استفاده از رنگ‌های گرم و سرد مختلف و وجود فضاهای سبز طبیعی موجب تاثیر در کیفیت زندگی و خلق و خوی انسان خواهد شد. بنابراین با توجه به اهمیت این موضوع هدف از پژوهش حاضر بررسی تاثیرگذاری میزان آلودگی بصری بر کارایی فردی، افسردگی، عصبانیت و پرخاشگری و همچنین منفی‌بافی و منفی‌گرایی مردم شهرستان نطنز در سال ۱۳۹۷ پرداخته است.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری اطلاعات توصیفی- پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری در این تحقیق مردم شهر نطنز (۱۴۱۹۱ نفر) می‌باشند.

در این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده برای انتخاب نمونه استفاده شد. با استفاده از فرمول زیر حجم نمونه، ۲۶۲ بدست آمد.

$$n = \frac{N \times Z \alpha^2 / 2 \times P(1-P)}{e^2(N-1) + Z \alpha^2 / 2 \times P(1-P)}$$

که در آن :

P : برآورد نسبت صفت متغیر، (P = ۰/۵) Z : مقدار متغیر نرمال واحد، متناظر با سطح اطمینان ۹۵ درصد، (Z_{α/2} = 1.96)

ε : مقدار اشتباه مجاز، (ε = ۰/۰۶)

N : حجم جامعه محدود که ۱۴۱۹۱ نفر می‌باشد. جهت گردآوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای و پرسشنامه لیبرت استفاده شد. پرسشنامه‌های مذکور شامل ۲ بخش عمده می‌باشد:

- ۱) نامه همراه: در این قسمت هدف از گردآوری داده‌ها به وسیله پرسشنامه و ضرورت همکاری پاسخ دهنده در عرضه داده‌های مورد نیاز، بیان شده است. برای این منظور بر با ارزش بودن داده‌های حاصل از پرسشنامه تأکید گردیده تا پاسخ دهنده به طور مناسب پاسخ سوال‌ها را عرضه کند.
- ۲) سوال‌های پرسشنامه : این بخش از پرسشنامه شامل ۲ قسمت است :

الف) سوالات عمومی: در سوالات عمومی سعی شده است که اطلاعات کلی و جمعیت‌شناختی در رابطه با پاسخ‌دهندگان جمع‌آوری گردد.

ب) سوالات تخصصی: پرسشنامه مورد استفاده بر اساس پژوهش‌های پیشین مرتبط با موضوع پژوهش با ۸ گویه بر اساس طیف لیبرت تهیه گردید. روایی این پرسشنامه با استفاده از مطالعات نظری، نظرخواهی از اساتید و استادان متخصص در این حوزه و پرسش‌های آزمون شده قبلی سنجیده شد و در نهایت هم ایرادات

پرسشنامه و گویه‌های آن از طریق اجرای ۳۰ پرسشنامه در مرحله پیش آزمون، از نظر نارسا و مبهم بودن برخی گویه‌ها برطرف شد. به منظور تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن ۰/۷۱۷ بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های بدست آمده از آمار توصیفی و استنباطی (آزمون تی تک نمونه‌ای، آلفای کرونباخ) استفاده شد. نرم‌افزار مورد استفاده SPSS نسخه ۱۹ بود.

یافته‌ها

نتایج تحقیق نشان داد شرکت کنندگان در این مطالعه ۱۲۸ نفر زن و ۱۳۴ نفر مرد بوده‌اند که بیشترین میانگین سنی آنها مربوط به رده ۳۶-۴۰ سال (۵۳/۱ درصد) می‌باشد. ۵۶/۵ درصد شرکت کنندگان دارای مدرک لیسانس بودند. برای تحلیل فرضیات از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شده است که نتایج آن در جدول (المیرا & وحید) نشان داده شده است.

فرضیه ۱: آلودگی بصری بر میزان کارایی فردی مردم نطنز تاثیر معنی داری دارد.

فرضیه ۲: آلودگی بصری بر میزان عصبانیت و پرخاشگری مردم نطنز تاثیر معنی داری دارد.

فرضیه ۳: آلودگی بصری بر میزان منفی‌بافی و منفی‌گرایی مردم نطنز تاثیر معنی داری دارد.

فرضیه ۴: آلودگی بصری بر میزان افسردگی و دل مردگی مردم نطنز تاثیر معنی داری دارد.

در فرضیه اول نتایج نشان می‌دهد که مقدار T به دست آمده با درجه آزادی ۲۶۱ معنادار نیست. از طرفی توجه به مقدار سطح معناداری بدست آمده ($p \leq 0/000$) که کمتر از ۵٪ نیست نیز نشان دهنده معناداری متغیر نمی‌باشد. در نتیجه می‌توان گفت که فرضیه مذکور تایید نمی‌شود. بنابراین آلودگی بصری بر میزان کارایی فردی مردم نطنز تاثیر معنی داری ندارد.

در فرضیه دوم نتایج نشان می‌دهد که مقدار T به دست آمده با درجه آزادی ۲۶۱ معنادار نیست. از طرفی توجه به مقدار سطح معناداری بدست آمده ($p \leq 0/000$) که کمتر از ۵٪ نیست نیز نشان دهنده معناداری متغیر نمی‌باشد. در نتیجه می‌توان گفت که فرضیه مذکور تایید نمی‌شود. بنابراین آلودگی بصری بر میزان عصبانیت و پرخاشگری مردم نطنز تاثیر معنی داری ندارد.

در فرضیه سوم نتایج نشان می‌دهد که مقدار T به دست آمده با درجه آزادی ۲۶۱ معنادار است. از طرفی توجه به مقدار سطح معناداری بدست آمده ($p \leq 0/000$) که کمتر از ۵٪ است نیز نشان دهنده معناداری متغیر می‌باشد. در نتیجه می‌توان گفت که فرضیه مذکور تایید می‌شود. بنابراین آلودگی بصری بر میزان منفی‌بافی و منفی‌گرایی مردم نطنز تاثیر معنی داری دارد.

و در نهایت در فرضیه چهارم نتایج نشان می‌دهد که مقدار T به دست آمده با درجه آزادی ۲۶۱ معنادار است. از طرفی توجه به مقدار سطح معناداری بدست آمده ($p \leq 0/000$) که کمتر از ۵٪ است نیز نشان دهنده معناداری متغیر می‌باشد. در نتیجه می‌توان گفت که فرضیه مذکور تایید می‌شود. بنابراین آلودگی بصری بر میزان افسردگی و دل مردگی مردم نطنز تاثیر معنی داری دارد (جدول ۲).

جدول ۱: شاخص‌های آماره تک نمونه‌ای

شاخص‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد
فرضیه ۱	۲۶۲	۲,۹۰	۱,۰۵۱	۰,۰۶۵
فرضیه ۲	۲۶۲	۲,۹۰	۰,۸۹۸	۰,۰۵۵
فرضیه ۳	۲۶۲	۳,۶۷	۰,۸۸۹	۰,۰۵۵
فرضیه ۴	۲۶۲	۴,۰۱	۰,۸۷۳	۰,۰۵۴

ماخذ: نگارندگان

جدول ۲: آماره تی تک نمونه‌ای

فرضیه‌ها	آماره T	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	پایین‌ترین حد	بالا‌ترین حد	نتیجه
۱	-۱,۵۸۷	۲۶۱	۰,۱۱۴	-۰,۱۰۳	-۰,۲۳	۰,۰۲	عدم رابطه
۲	-۱,۷۱۹	۲۶۱	۰,۰۸۷	-۰,۰۹۵	-۰,۲۰	۰,۰۱	عدم رابطه
۳	۱۲,۱۶۶	۲۶۱	۰,۰۰۰	۰,۶۶۸	۰,۵۶	۰,۷۸	رابطه مثبت و معنی دار
۴	۱۸,۷۵۱	۲۶۱	۰,۰۰۰	۱,۰۱۱	۰,۹۱	۱,۱۲	رابطه مثبت و معنی دار

ماخذ: نگارندگان

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه نشاط اجتماعی یکی از مهم‌ترین نیازهای جوامع بشری است چرا که شهروندان به ویژه ساکنین شهرها فرصت کمتری برای اندیشیدن به خود و نیازهایشان دارند و به شدت مستعد افسردگی‌اند. افلاطون در کتاب جمهوری به سه عنصر در وجود انسان اشاره می‌کند که عبارتند از: قوه عقل یا استدلال، احساسات و امیال. افلاطون شادی را حالتی از انسان می‌داند که بین سه عنصر عقل و احساس و امیال، تعادل و هماهنگی وجود داشته باشد. جان لاک و جرمی بنتام (جامعه‌شناسان فرانسوی) معتقدند که شادی بستگی به تعداد لذات زندگی دارد. مک‌گیل نیز شادی را به لذت‌های تمایلات ارضاء شده ربط داده است (آیزنک، ۱۳۸۴). با توجه به اینکه آلودگی بصری و نشاط اجتماعی در جوامع به عنوان یکی از عوامل مهم توسعه جامعه موثر است، در این تحقیق بر آن شدیم تا به بین بررسی تاثیر میزان آلودگی بصری بر میزان کارایی فردی، عصبانیت، منفی‌بافی و افسردگی مردم شهر نطنز در سال ۱۳۹۷، بپردازیم. بدین منظور داده‌های حاصل از پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

به طور کلی نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد بین میزان آلودگی بصری بر میزان کارایی فردی و عصبانیت و پرخاشگری مردم نطنز تاثیر معنی‌داری ندارد و بر میزان منفی‌بافی و منفی‌گرایی و افسردگی و دل‌مردگی مردم نطنز تاثیر معنی‌داری دارد.

بسیاری از شهرهای کشور از نظر بصری زیبا نیستند، ساختمان‌های بدقواره در کنار خیابان‌هایی که آکنده از ماشین و آدم‌هاست. شهری همچون نطنز از نظر دیداری دچار اغتشاشی است که باید با بهره‌گیری از هنرهای بصری و توجه به رنگ‌آمیزی شهر و نقش گیاهان و درختان، سامان یابد. هر چند در سال‌های اخیر شاهد تحولات بزرگ و زیربنایی در کشور بودیم و البته جای سپاس و قدردانی است، ولی اغلب شهرهای ما بیشتر خاکستری رنگ هستند. عناصر رنگی در شهرهای ایران شاید سیمای رنگارنگ زباله‌هایی باشد که در همه محیط‌های شهر و کنار جاده‌ها خودنمایی می‌کنند. هوای خاکستری شهرهای بزرگ، پل‌ها و ساختمان‌های سیمانی و درختانی که از فرط آلودگی هوا، سبزی‌شان رنگ باخته است، مجالی برای عرض اندام رنگ در شهرها باقی نمی‌گذارد.

نتایج پژوهش حاضر ارتباط غیر معناداری بین آلودگی بصری و کارایی فردی و عصبانیت مردم شهر نطنز نشان داد اما با توجه به کوچک بودن شهر نطنز نمی‌توان نتایج را به کل کشور تعمیم داد. در ارتباط با نتایج پژوهش حاضر حیدری و همکاران به بررسی اثربخشی ساماندهی بصری کارکرد فضاهای شهری در تهران پرداختند. نتایج نیز نشان داد که اغتشاش بصری محدوده چهارراه جمال‌زاده تا چهارراه ولیعصر در شاخص فعالیت‌ها و عملکرد در حد زیاد و در سایر شاخص‌ها در حد متوسط و گاهی کم می‌باشد. شاخص ترکیبی نیز نشانگر این موضوع بود که آلودگی بصری این محدوده در حد متوسط است (حیدری و همکاران، ۲۰۱۷).

لذا با این وجود می‌توان اعلام کرد هر شهر نیاز به میزان مناسبی از فضاهای جذاب و تفریحی برای هر فرد دارد. فضاهای جذاب، زیبا و سرزنده فضاهایی‌اند که با تنوع بصری و آرامش محیطی که دارا هستند، دامنه وسیعی از افراد (از نظر سنی و جنسی) را جذب و موجبات رضایت و نشاط آنان را فراهم نماید، که لازمه آن توجه به انسان و نیاز شهروندان در خلق فضاهای شهری با کیفیت است. اگر چه کیفیت و سرزندگی مفهومی فراتر از فضای شهری بوده که در سطوحی چون کیفیت محیطی، پایداری، مطلوبیت، رفاه عمومی بصری، سازگاری، کارایی، عدالت، امنیت، همه شمولی و... قابل بررسی است (طیبیان و موسوی، ۲۰۱۷).

فردریک لاوا از معماران منظر در قرن نوزدهم، حضور در طبیعت بکر و دیدن مناظر طبیعی را برای کاهش فشارهای روانی زندگی روزانه شهروندان مطرح کرد. وی در طرح بوستان مرکزی نیویورک مسیرهای مستقلی برای پیاده و سواره‌های تند و کند طراحی کرده و با ادغام بوستان در مادر شهر، مشخصات بکر و نظم طبیعی بوستان را برای حفظ تضاد آن با شهر به حال خود باقی گذارد. وجود چشم اندازهای طبیعی و درختان در فضاهای شهری از جمله گذرهای پیاده و بوستان‌ها و باغ‌های شفابخش می‌تواند اثرات مفیدی بر آرامش روانی و تمدید قوای ذهنی شهروندان بر جای گذارد (جکسون، ۲۰۰۳؛ کلت و روفه، ۲۰۱۱).

بسیاری از کارشناسان نیز بر این باورند که داشتن شهری عاری از هر گونه آلودگی دیداری و شنیداری، افزون بر اجرای طرح‌های جامع - که با هدف نظارت بر تبلیغات و معماری شهری و همچنین حذف عناصر زاید شهری انجام می‌شود - به آموزش همگانی شهروندان نیاز دارد. اگر افرادی که ساکن شهرها هستند، نخواهند یا به هر علتی، نتوانند در این زمینه همکاری داشته باشند، بدیهی است که نمی‌توان شهرنشینی مدرن را تجربه کرد و در این شرایط بدون این‌که خود بدانیم، میان آشفتنگی‌ها و آلودگی‌هایی که محیط اطرافمان را فرا گرفته‌اند، در حرکت به سوی توسعه و پیشرفت با شکست روبه‌رو خواهیم شد (طیبیان و موسوی، ۲۰۱۷).

از آنجا که صنعت تبلیغات در کشور، صنعت جدید و نوپایی است، هیچ‌گونه مطالعه‌ای از نظر شکل، ابعاد و محل استقرار تبلیغات و حتی شرکت‌های تبلیغاتی انجام نشده است. تابلوهای تبلیغاتی موضوع مهمی است که اگر قوانین مشخصی بر آن حاکم نباشد، به عنوان یکی از مهمترین علل افزایش آلودگی‌های دیداری، می‌تواند پیام‌های نامطلوبی را در زندگی شهرنشینی به همراه داشته باشد که مقابله با آنها، به مراتب دشوارتر از ایجاد زمینه‌های مناسب برای کاهش آلودگی‌های بصری خواهد بود. در کشور عزیز ما ایران، وضعیت شهرها به گونه‌ای است که شهروندان بناچار باید خود را با شرایط حاکم بر شهرها هماهنگ کنند، چرا که اساساً این شهرها، با نگاه شهروندمداری ساخته نشده‌اند؛ بنابراین، محیطی که می‌توانست زمینه مناسبی را برای زندگی بهتر شهروندان فراهم آورد، زمینه نامساعدی برای برآورده ساختن نیازهای انسان‌ها به وجود آورده است (جکسون، ۲۰۰۳؛ کلت و روفه، ۲۰۱۱).

به طور کلی طرح جامع زیباسازی شهری به خصوص در شاخه محیط و منظر، به عنوان عامل وحدت بخش و جامع نگر که در برگیرنده مؤلفه‌های آسایش بصری است پیشنهاد گردید؛ طرحی که علاوه بر چهره شهر به کیفیت محیطی نیز توجه دارد و در عین این که طرح‌های موردی و مقطعی زیباسازی را به هم پیوند داده و آن‌ها را در ارتباط منطقی و اصولی با یکدیگر قرار می‌دهد، همچنین خلق فضاهای شهری با کیفیت، جذاب، زیبا و سرزنده که شهروندان از بودن در آن احساس لذت و تعلق کنند و هویت فرهنگی و شهری خود را در آن بازیافته و نشاط و سرزندگی را در تمام ابعاد فضاهای شهری حس نمایند، نیاز است.

منابع و ماخذ

۱. احمدی میرقائد ف. ا.، محمدزاده م.، سلمان ماهینی ع. و میرکریمی س. ح. (۲۰۱۶). تلفیق عناصر بصری و محیط زیستی با استفاده از روش های فازی و چند معیاری در ارزیابی کیفیت زیباشناختی حوزه آبخیز قره سو، استان گلستان. سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی در منابع طبیعی، ۷(۳)، ۴۶-۶۰.
۲. المیرا ص. و وحید آ. (۱۳۹۶). بررسی آلودگی بصری نما. نجمین کنگره بین المللی عمران، معماری و توسعه شهری.
۳. آیزنک م. (۱۳۸۴). همیشه شاد باشید) ترجمه ز. چلونگر، ع. ابوطالبی، انتشارات: نسل نو اندیش.
۴. باقری و عظمتی. (۲۰۰۹). ارتقای سلامت جسمی روانی شهروندان با طراحی محیط و منظر شهری. انسان و محیط زیست، ۷، ۸۸-۹۵.
۵. حیدری، ا.، صالحی، ا.، صالحی، ا. و زبردست ل. (۲۰۱۷). بررسی اثربخشی سامان دهی بصری کارکرد فضاهای شهری (مطالعه موردی: خیابان انقلاب اسلامی، تهران). فصلنامه ساختار و کارکرد شهری، ۴(۱۵)، ۱۵۰-۱۶۴. doi:10.22080/shahr.2017.1818164
۶. طبیبیان م. و موسوی م. (۲۰۱۷). بررسی نقش زیباسازی و ارتقاء کیفیت محیط بر سرزندگی شهری؛ نمونه موردی: باغ شهر تاریخی مراغه. معماری و شهرسازی آرمان شهر، ۹(۱۷)، ۲۴۹-۲۶۲.
۷. لاریجانی م.، قسامی ف.، یوسفی ر. و بیات ا. (۲۰۱۴). تحلیل اکولوژیک ساختار فضای سبز شهر جیرفت با استفاده از متریک های سیمای سرزمین. آمایش محیط، ۷(۲۵)، ۴۹-۶۴.
8. Jackson, L. E. (2003). The relationship of urban design to human health and condition. *Landscape and urban planning*, 64(4), 191-200.
9. Kellett, J., & Rofe, M. (2011). Urban open space and health: the evidence base. *Sustainable Communities*, 199.
10. Tzoulas, K., & James, P. (2004). Finding links between urban biodiversity and human health and well-being.